

Täysistunto

Torstai 17.3.2022 klo 15.59—17.42

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 5/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Ledamot Löfström, var vänlig.

Keskustelu

17.27 **Mats Löfström r:** Tack så mycket, ärade herr talman! Finansutskottet har godkänt ett viktigt betänkande gällande ett förslag till ändring av moms­lagstiftningen för Åland som gäller införseln av tidningar och tidskrifter till Åland. Grundlagsutskottet har tidigare gett ett viktigt utlåtande också i samma ärende.

Efter att skattefriheten för import av lågvärdesförsändelser slopades i juli 2021 är varje tidning och tidskrift skattepliktig vid införseln och bör tullas in skilt, något som i praktiken försvårat ålänningarnas möjligheter att prenumerera på utländska tidningar och tidskrifter. Förslaget i fråga syftar till att förenkla detta genom att skapa ett skilt förfarande för dessa genom vilket man nu kan förtulla hela prenumerationen på en gång. Den här praxisen tillämpas redan av tullen men nu skapas den juridiska basen. Ändringen är därför juridiskt viktig.

Ärade talman! Det här betyder att man också för utländska tidningar gör samma förändring som för inhemska tidningar. Efter att man gjorde den här förändringen skulle man, om man hårdrar det, behöva tulla in varje enskilt nummer av Hufvudstadsbladet eller Helsingin Sanomat eller Aku Ankka eller Kalle Anka vart för sig, vilket skulle skapa en enorm byråkrati och också öka kostnaderna och att inte ålänningarna skulle ha samma möjlighet att överhuvudtaget kunna prenumerera på tidningarna eftersom det blir så dyrt. Den här ändringen syftar nu till att förenkla det här förfarandet, vilket är verkligt viktigt.

Ärade talman! Grundlagsutskottet är i riksdagen ansvarigt för frågor som berör Ålands självstyrelse och ville därför behandla ärendet trots att det från början inte var tänkt att förslaget skulle gå via grundlagsutskottet, och tack till talmanskonferensen för det beslutet, men det gjorde att grundlagsutskottet också fick en möjlighet att ta ställning i frågan mer allmänt. Riksdagen och grundlagsutskottet är beroende av de ärenden som regeringen hämtar till riksdagen, och trots att den här ändringen gäller en avgränsad del av skattegränsproblematiken kunde vi nu i grundlagsutskottet och i riksdagen använda det här tillfället att

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2022 vp

sätta fokus på den bredare problematiken genom att regeringen också godkände en protokollsanteckning när man förde det här lagförslaget till riksdagen och att vi sedan fick det till grundlagsutskottet.

De här sakerna i finansutskottets betänkande löser tyvärr långt ifrån alla problem men är ett ytterligare steg i rätt riktning att hitta fungerande lösningar. I vårt arbete med frågan i grundlagsutskottet har vi vid sidan av att ha hört finansministeriet och landskapsregeringen även hört professorerna och grundlagsexperterna Olli Mäenpää, Janne Salminen och Markku Suksi som sakkunniga. Det omfattande arbetet har bidragit till att öka kunskapen i riksdagen och bland juridiskt sakkunniga om hur problematiskt det här är för Åland, och jag tror att grundlagsutskottets utlåtande kommer vara betydelsefullt för det fortsatta arbetet framåt.

I grundlagsutskottets utlåtande tar vi upp Ålands språkliga ställning och att det skapar ett särskilt stort behov av att kunna prenumerera på svenska tidningar och tidskrifter och att den föreslagna ändringen här skapar bättre förutsättningar för detta. Ett minskat antal tidnings- och tidskriftsprenumerationer till Åland skulle vara beklagligt med tanke på den grundlagsstadgade yttrandefriheten, och utskottet lyfter därför upp att det är mycket viktigt att regleringens konsekvenser bevakas. Därför föreslog vi vidare att finansutskottet allvarligt överväger att godkänna ett uttalande om uppföljning, det vill säga att man efter att lagen trätt i kraft följer upp hur det fungerat i praktiken och genomför eventuella ändringar i fall det är nödvändigt, och i det här betänkandet finns nu ett förslag till uttalande.

Vi belyser också för grundlagsutskottet att det finns en problematik med prenumerationer av tidningar och tidskrifter till bibliotek, då förslaget som regeringen gav inte omfattar beställningar till bibliotek, och att man behöver ändra här. Grundlagsutskottet tar också fasta på frågor generellt, gällande exempelvis svårigheter med att få andra saker än tidningar över skattegränsen, inte minst myndighetsmaterial, och utskottet anser att det är mycket viktigt att vidta åtgärder. I sakkunnighöranden framkom det exempelvis information om att moderskapsförpackningar till nya mammor — som Folkpensionsanstalten alltså ger till nya föräldrar — har fastnat i tullen, vilket de sakkunniga konstaterar att är mycket, mycket allvarligt. Myndighetsinformation som alla finländska medborgare ska ha rätt till kan inte under några omständigheter behöva fastna i tullen. Här behöver man hitta fungerande lösningar vid skattegränsen mellan riket och Åland.

Ärade herr talman! Avslutningsvis: Här finns goda och starka skrivningar, och riksdagen har nu gjort allt vad vi har kunnat med det här lagförslaget. Det är väldigt bra att regeringen har fört det här lagförslaget till riksdagen och att vi alla har jobbat åt samma håll för att hitta fungerande lösningar, men här finns tyvärr mera arbete som behöver göras, och frågan är juridiskt mycket komplicerad och handlar om EU lagstiftning. Men genom att finansministeriet, Tullen, Skatteverket och åländska myndigheter tillsammans sätter sig ner och arbetar med målsättningen att hitta lösningar och praktiska fungerande saker på de här problemen, är jag säker på att man ska kunna komma ytterligare steg framåt, och det är också viktigt, vilket grundlagsutskottet tar fasta på i utlåtandet till finansutskottets betänkande.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Och sedan sammanfattning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2022 vp

17.37 **Kimmo Kiljunen sd:** Herr talman! Fastän riksdagsledamot Mats Löfström är den enda riksdagsledamoten här i plenumsalen skulle jag i alla fall fråga om ni låter mig prata på finska, därför att vi är i finska riksdagen i alla fall.

Puhuisin siis mieluummin kuitenkin suomeksi, vaikka te olette ainoa tässä nyt paikalla ja te mielellänne kuulisitte puheenvuoron ruotsiksi, jos sikseen olisi.

Arvoisa puhemies! Tämähän on sinänsä suhteellisen yksinkertainen asia, ja kuten tämä asia tässä esiteltiin, on enemmän byrokratian voittamisesta kuin mistään muusta kysymys, kun Ahvenanmaahan liittyen poikkeuksellisia arvonlisäverosäädöksiä nyt tarkistetaan sen verran, että saadaan joustavaksi tämä järjestely muun muassa lehtitilauksien osalta.

En haluaisi puuttua siihen. Haluaisin oikeastaan puuttua toiseen kulmaan, joka liittyy nimenomaan Ahvenanmaan itsehallintolakiin, mistä myöskin edustaja Löfström täällä paljon puhui. Tämähän on suuri saavutus. Vuonna 1921 kansainvälisellä sopimuksella Kansainliiton neuvotteluprosessina saatiin Suomen ja ulkovaltojenkin ristiriita Ruotsin suuntaan ratkaistua. Ristiriita oli osittain olemassa. Eli saatiin tämä itsehallintolaki, ainutlaatuinen järjestely maailmassa, esimerkki koko maailman mitassa.

Täällä, arvoisa puhemies, tänään viimeksi edustaja Hassi lopetti edellisen asiakohdan puheenvuoronsa, kun puhuttiin maakaasusta, niin, että pitäisi saada Putinin sotakone pysäytettyä ja siinä mielessä riippuvuutta maakaasusta vähennettyä. Haluaisin tehdä saman viittauksen vähän toisesta kulmasta: Meillä aseleponeuvottelut ovat omalla tavallaan kriittisessä pisteessä tuolla Ukrainan hirvittävässä sodassa, joka on käynnistynyt. Yksi vaihtoehto, joka tässäkin kohdassa voi olla edelleenkin esillä, ja se on ollut aikaisemminkin esillä, on se, kun siellä on tämä Krimin statuksen määrittely, olisiko mahdollisuutta käyttää Ahvenanmaan mallia jälleen kerran kansainvälisesti hienona esimerkkinä, jossa tuo alue tunnistettaisiin osaksi Ukrainan suvereenisuutta mutta sellaisilla itsehallintoalueen oikeuksilla, mitkä Ahvenanmaalla ovat, täysin poikkeuksellisia maailman mitassa. Sillä silloinen kriisitilanne pystyttiin ratkaisemaan rauhanomaisesti. Olisiko tässä mallia? Tämä on nyt vain heitto tähän keskusteluun, mitä tänään on käyty täällä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 137/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.